

LAPSET KOULUUN

Opas lasten
koulunkäynnin
tukemiseen huoltajille

KATJA KEIMMO
JENNI KURONEN

AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Sisällysluettelo

Lukijalle	3
Miksi koulunkäynti on tärkeää?	4
Puutu ajoissa	5
Syitä poissaoloille	6
Varhaisia varoitusmerkkejä	6
Mitä sinä huoltajana voit tehdä?	7
Kouluterveydenhuolto	8
Mistä apua?	9
Lähteet	10

AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Lukijalle

Tämä opas on luotu tukemaan huoltajia lasten koulunkäynnin haasteissa. Vuonna 2020 tehdyn tilannekartoituksen mukaan Suomessa on yläkouluissa vähintään 4000 oppilasta, joilla on niin vakavia koulunkäyntiongelmia, että heidät voidaan luokitella koulua käymättömiksi. **Koulupoissaolojen taustalla on usein moninaisia tekijöitä, kuten oppilaiden psyykkiset ongelmat, somaattiset vaivat sekä kodin ja koulun yhteistyön haasteet.** Lisäksi vanhempien omat kokemukset koulusta ja perheen voimavarat vaikuttavat merkittävästi lapsen koulunkäyntiin.

Opas käsittelee lyhyesti lapsen ja nuoren kehitystä, koulun merkitystä heidän kasvulleen sekä tarjoaa konkreettisia keinoja, joilla vanhemmat voivat tukea lastensa koulunkäyntiä. Lisäksi oppaassa kerrotaan saatavilla olevista tukipalveluista. Oppaan tavoitteena on tarjota käytännönläheistä tietoa ja tukea vanhemmille, jotta lapsen koulunkäyntiä voidaan tukea parhaalla mahdollisella tavalla.

Opas on luotu osana Laurea ammattikorkeakoulun kahden terveydenhoitajaopiskelijan opinnäytetyötä.

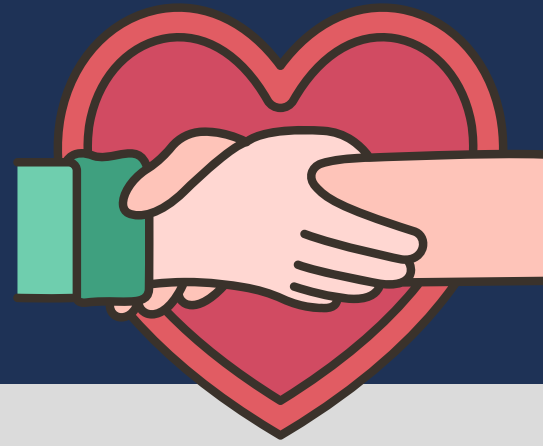
Miksi koulunkäynti on tärkeää?

Koulu tarjoaa lapsille ja nuorille ainutlaatuisen sosiaalisen ympäristön, jossa he voivat kehittää tärkeitä sosiaalisia taitoja, kuten empatiaa, vuorovaikutusta ja konfliktien hallintaa. Yhdessä tekeminen auttaa oppilaita muodostamaan ihmissuhteita sekä sopeutumaan sosiaalisiin tilanteisiin. Koulussa oppilaat kehittävät itsetuntemustaan ja identiteettiään erilaisten oppiaineiden kautta.

Koulut tukevat kognitiivista kehitystä tarjoamalla haasteita ja opettaen taitoja, kuten kriittistä ajattelua ja ongelmanratkaisua, mikä edistää elinikäistä oppimista. Koululiikunta vahvistaa oppilaiden motorisia taitoja sekä hyvinvointia, ja kouluterveydenhuolto seuraa heidän fyysistä ja henkistä terveyttään. **Kodin ja koulun yhteistyö on tärkeää oppilaan koulunkäynnin tukemisessa, ja vanhempien asenteet koulutusta kohtaan vaikuttavat merkittävästi lapsen koulumenestykseen.**

Puutu ajoissa

Poissaoloihin puuttuminen on välittämistä ja koulupoissaolot ovat aina haaste perheelle. Siksi on haettava apua, ennen kuin omat keinot ja voimavarat ovat loppu.

Poissaolojen syitä on monia ja niiden selvittäminen on todella tärkeää. Silloin kun oppilas kieltäytyy menemästä kouluun, taustalla on aina joku motiivi. Huoltajan tulisi suhtautua aina kannustavasti koulunkäyntiin. **Vanhemman myönteinen puhe on paras tapa tukea lasta koulunkäynnissä.** Jokainen koulupäivä on yhtä tärkeä, koska aina kun oppilas on poissa koulusta, hän menettää mahdollisuuden oppia.

Koulua ja kotia ohjaa lakisääteisen puuttumisen malli.

Oppivelvollisuus jatkuu siihen asti, kun opiskelija täyttää 18 vuotta.

Oppivelvollisuus voi päättyä jo aiemmin, jos opiskelija suorittaa ylioppilastutkinnon tai ammatillisen tutkinnon. Huoltajilla on vastuu siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritetuksi. Opettajalla on velvoite puuttua poissaoloihin, jos hänellä nousee asiasta huoli. Kodin ja koulun yhteistyö on ensiarvoisen tärkeää poissaolotilanteissa.

Syitä poissaoloille

- erilaiset pelkotilat
- ahdistuneisuus ja masennus
- taipumus negatiiviseen ajatteluun
- paineet ja epävarmuus tulevast
- fyysiset oireet
- kiusaaminen
- kriisitilanteet
- neuropsykiatriset ongelmat
- liian vähäinen uni, liika pelaaminen ja älylaitteiden käyttö
- muutokset koulun tai kodin arjessa

Varhaisia varoitusmerkkejä

- valittaminen kouluun menemisestä
- myöhästely
- toistuvat pyynnöt päästä kotiin kesken koulupäivän
- fyysiset oireet, esim. päänsärky ja vatsakipu
- paniikkioireet
- ahdistuneisuus
- mielialavaihtelut
- oppimisvaikeudet
- poissaolot esim. koepäivinä

Mitä sinä huoltajana voit tehdä?

- Kannusta lasta päättäväisesti koulunkäyntiin
- Puhu aina myönteisesti opiskelusta ja koulunkäynnistä
- Säännölliset arkirutiinit ovat tärkeitä, huolehdi mm. lapsen riittävästä yöunesta
- Auta lastasi läksyjenteossa
- Vahvista lapsesi itsetuntoa
- Älä kuittaa luvalliseksi sellaista poissaoloa, mille ei ole syytä
- Pyydä ajoissa apua

Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuollon tavoitteena on edistää oppilaiden terveyttä, hyvinvointia ja oppimista sekä tukea koko kouluyhteisön hyvinvointia. Se sisältää ennaltaehkäiseviä terveystarkastuksia, terveysneuvontaa sekä oppilaan fyysisen ja psyykkisen terveyden seurannan. Palvelut ovat maksuttomia, ja niitä toteutetaan tiiviissä yhteistyössä oppilaan, perheen ja koulun henkilöstön kanssa. Kouluterveydenhuolto tukee myös oppilaan terveellisiä elämäntapoja ja varmistaa, että mahdollisiin terveysongelmiin puututaan ajoissa. **Tavoitteena on oppilaiden hyvinvoinnin lisäksi luoda turvallinen ja terve oppimisympäristö.**

Kouluterveydenhoitajan puoleen voi kääntyä aina kun koulunkäynnissä ilmenee haasteita. Hän auttaa etsimään oikeanlaista tukea tarjoavan tahon. Tuusulassa parhaiten kouluterveydenhoitajan saa kiinni Wilma-viestillä.

Mistä apua?

- Ole matalalla kynnyksellä yhteydessä opettajaan/luokanvalvojaan, kun huoli herää
- Myös koulun kouluvalmentaja, terveydenhoitaja, kuraattori ja psykologi ovat perheenne käytettävissä
- Saatavillasi on Keusoten Kasvatus- ja perheneuvontapalvelut sekä nuorisoasemat 13-17 vuotiaille keusote.fi
- Mannerheimin lastensuojeluliiton internetsivut: mll.fi
- **Mielenterveystalon koulua käymättömyyden omahoito-ohjelma** www.mielenterveystalo.fi/fi/omahoito/omahoito-ohjelma-kouluakaymattoman-lapsen-vanhemmalle

Lähteet

Ferreira, M., Martinsone, B. & Talić, S. 2020. Promoting sustainable social emotional learning at school through relationship-centered learning environment, teaching methods and formative assessment. Journal of teacher education for sustainability. <https://doi.org/10.2478/jtes-2020-0003>

Määttä, S., Pelkonen, J., Lehtisare, S. & Määttä, M. 2020. Koulua käymättömyys Suomessa – Vaativan erityisen tuen VIP-verkoston tilannekartoitus. Raportit ja selvitykset 2020:9. Opetushallitus. Verkkojulkaisu. Vantaa: PunaMusta Oy.

OPH 2016. Perusopetuksen opetussuunnitelman ydinasiat. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-opetussuunnitelman-ydinasiat>

OPH 2022. Perustietoa oppivelvollisuuden laajentamisesta. <https://www.oph.fi/fi/kansainvalisyys/perustietoa-oppivelvollisuuden-laajentamisesta>

Pelkonen, J. & Virtanen, T. 2021. Nuorten koulupoissaolot: kurkistus koulupoissaolokäsitteisiin ja -tekijöihin sekä tukitoimiin. Niilo Mäki instituutti. https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/77915/Puheenvuoro_NMI_3.12.2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Valteri. 2021. Kiva, kun tulit! Pieni opas koululäsnäolon tueksi ja poissaolojen vähentämiseksi. https://www.valteri.fi/wp-content/uploads/2023/11/32310855_Pieni_opas_koululasnaolon_tueksi_FI_web.pdf

Opas on laadittu Canva -suunnittelutyökalulla. Oppaan kuvat on Canvan kuvapankista. www.canva.com